

VOORLOPIG VERSLAG van de vaste Commissies voor Sociale Zaken en voor Justitie omtrent het ontwerp van Wet op de Ondernemingsraden.

Een groot aantal leden betuigde instemming met het onderhavige wetsontwerp. Zij wilden in dit verslag hierop niet uitvoerig ingaan, doch zij behielden zich voor bij de openbare beraadslaging op verschillende aspecten hiervan in te gaan.

Vele leden gaven te kennen het voornemen te hebben bij de openbare discussie in te gaan op de volgende onderwerpen:

1. De betekenis van de gekozen leden van de ondernemingsraad als deel van het geheel en als representatie van de werknemers.
2. De mogelijkheden voor de gekozen leden contact te onderhouden met de werknemers.
3. De voorgestelde regeling als verplicht minimum, en het belang van een goede onderbouw.
4. Permanente behoefte aan scholing en vorming in goed samenspel tussen ondernemingsraden, ondernemers-bestuurders en vakbeweging.
5. De financiële consequenties.
6. Het beroep op de kantonrechter bij geschillen.

Enkele leden memoreerden, dat bij de behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer bij herhaling is gerept van het arbeiderszelfbestuur in Zuidslavië als tegenhanger van de ondernemingsraden ten onzent.

Deze leden waren van oordeel, dat het streven behoort te zijn gericht op een maximale, derhalve volledige medezeggenschap van de werknemers in de onderneming en op het deelnemen in de beslissingen, die de onderneming raken, door allen die in die onderneming werken.

De in Zuidslavië gehuldigde beginselen zouden ook ons voor ogen dienen te staan bij het voorbereiden van nieuwe werkelijk democratische vormen van organisatie der ondernemingen.

Deze leden zouden hieromtrent gaarne een nadere uiteenzetting van de Regering ontvangen alsmede over de ervaringen, welke in Zuidslavië met het arbeiderszelfbestuur zijn opgedaan.

Dezelfde leden vroegen, in hoeveel gevallen in de laatste drie jaren in Nederland, hetzij ondernemingsraden, hetzij de vakorganisaties door directies of eigenaren van ondernemingen tevoren en vrijwillig zijn gekend bij: *a.* collectieve ontslagen, *b.* overplaatsingen van het bedrijf of delen daarvan, *c.* dreigend faillissement of surséance van betaling, *d.* bedrijfsopheffingen of opheffing van afdelingen, *e.* fusies of andere vormen van oplossing in een andere onderneming, en in hoeveel gevallen dit is nagelaten. Hoeveel arbeiders waren hierbij betrokken? Indien de laatste categorie de eerste overtreft of benadert, bewijst dit dan niet de noodzaak van een wettelijke verplichting tot volledige zeggenschap van het gehele personeel in zaken, die het gezamenlijk ondernemingsbelang raken of die voor ieder afzonderlijk levensgewichtige beslissingen zijn?

Enkele andere leden betwijfelden, of de werknemers zelf wel geïnteresseerd zijn in ondernemingsraden. Is op dit stuk een onderzoek ingesteld?

Vele andere leden bleven ook na hetgeen de Minister ter zake in de Tweede Kamer had verklaard (*Handelingen* dezer zitting, blz. 21, rechterkolom e.v.) van mening dat de tegenwoordigende functie van de gekozen leden van de ondernemingsraad in het wetsontwerp niet tot haar recht komt. Bevoegdheden die in wezen aan de gekozen leden behoren toe te komen, worden in het ontwerp toegekend aan „de ondernemingsraad” (zie artikel 16, leden 1 en 4, alsmede artikel 23, eerste lid, tweede zin, en het tweede lid).

In dit verband wilden deze leden erop wijzen, dat eenzelfde principieel bezwaar geldt ten aanzien van het wetsontwerp inzake de structuurherziening van de naamloze vennootschap en de besloten vennootschap (10 335). Het recht van aanbeveling van kandidaten alsmede het vetorecht wordt in dat ontwerp eveneens toegekend aan de ondernemingsraad in plaats van aan de gekozen leden.

Het door de Minister aangevoerde argument (*Handelingen* dezer zitting, blz. 21, rechterkolom), dat de gekozen leden van de ondernemingsraad geen zelfstandig orgaan vormen met bepaalde bevoegdheden, achtten zij te formalistisch, weinig overtuigend en in strijd met de bedoeling van het ontwerp om medezeggenschap aan werknemers in de onderneming te verlenen.

Dezelfde leden zouden voorts voorkeur hebben gegeven aan het integreren van de artikelen 26 inzake de verplichting voor de werkgever advies in te winnen bij de ondernemingsraad, en 27 inzake het medebeslissingsrecht van de ondernemingsraad in die zin dat de onderwerpen, genoemd onder artikel 26, eveneens onder het medebeslissingsrecht zouden vallen. Hoewel zij waardering hadden voor het door de Minister in afwijking van het S.E.R.-advies ingevoerde medebeslissingsrecht, bleven zij de betekenis en omvang van dit recht in het ontwerp te beperkt achten. Met name het feit dat het medebeslissingsrecht zich niet uitstrekt over de hoofdlijnen van het personeelsbeleid beschouwden deze leden als een ernstige lacune.

Voorts bleven deze leden van mening dat het limitatieve karakter van artikel 25, welk artikel de ondernemer de verplichting oplegt om ten aanzien van door hem te nemen besluiten met betrekking tot de in dit artikel opgesomde onderwerpen de ondernemingsraad in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen (tenzij zwaarwichtige belangen zich daartegen verzetten), ongewenst is. Het ware wenselijk geweest in dezen te handelen overeenkomstig het gestelde in het S.E.R.-advies met betrekking tot dit vraagstuk, hetgeen tot gevolg zou hebben dat een uitputtende opsomming achterwege had dienen te

blijven en dat daarvoor in de plaats als algemeen voorschrift was gesteld dat de ondernemingsraad betrokken moet worden „bij alle maatregelen waarvan verwacht kan worden dat zij in belangrijke mate de arbeid, de arbeidsomstandigheden en de arbeidsvoorwaarden voor een aanmerkelijk aantal arbeiders zullen beïnvloeden” en daaraan bij wijze van voorbeeld de thans in dit artikel opgenomen onderwerpen toe te voegen.

Verscheidene leden had het bevreemd, dat de Minister het amendement van de heren Goudzwaard en Boersma op artikel 25 (gedrukt stuk, nr. 66) niet welwillender tegemoet was getreden. Zij betreurden het, dat de Tweede Kamer dit amendement had verworpen. Aanvaarding daarvan zou hebben bijgedragen tot een evenwichtiger structuur van de onderneming.

Enige leden gaven te kennen eveneens positief te oordelen over het vorenbedoelde amendement.

Enkele leden zouden gaarne nog eens een nauwkeurige uiteenzetting van de Regering ontvangen welke de „zwaarwichtige belangen” bedoeld in de artikelen 25 en 31 kunnen zijn, die de ondernemer veroorloven, de ondernemingsraad in het ongewisse te laten.

Dezelfde leden vroegen, welke machtsmiddelen de kantonrechter ten dienste staan om de bevoegdheden ex artikel 36 te verwerklijken. Welke sancties kan hij toepassen? Hoe stelt de Minister zich de toepassing van het vorenbedoelde artikel voor bij surséance van betaling of faillissement?

Vastgesteld 4 november 1970.

*De vaste Commissie voor
Sociale Zaken:*

MIDDELHUIS

STEENKAMP

KLOOS

VORRINK

LOUWES

HEIJ (*Voorzitter*)

DE GAAY FORTMAN

VAN PELT

DE GROOTE

IJMKERS

TONNAER.

*De vaste Commissie voor
Justitie:*

NIERS

CORNELISSEN

BRONGERSMA

(*Voorzitter*)

CAMMELBEECK

VAN DER WERFF

PIKET

BOUKEMA

VAN WIJK

VAN MARION

IJMKERS

TONNAER.